

De Jonge Klimaatbeweging geeft jongeren, namens meer dan 65 jongerenorganisaties, een stem in het klimaatdebat. Wij maken ons zorgen over de gevolgen van klimaatverandering voor onze toekomst. Onze generatie en de generaties na ons hebben recht op een leefbare aarde, maar het systeem faalt om een duurzame, gezonde toekomst te garanderen. Het is tijd voor systeemverandering, zodat de duurzame keuze de logische keuze wordt, de vervuiler betaalt en de economie zorgt voor brede welvaart binnen de grenzen van de planeet.

Nederland geeft jaarlijks 6,5 keer zoveel geld uit aan fossiele subsidies dan aan klimaatbeleid.¹ Jaarlijks loopt de schatkist hierdoor €39,7-46,4 miljard inkomsten mis. Een enorm bedrag dat ook naar de zorg, het onderwijs of naar het aanpakken van de woningnood had kunnen gaan. Het is bijzonder tegenstrijdig dat de overheid aan de ene kant noodzakelijke, maar ook kostbare maatregelen treft om de overstap naar duurzame energiebronnen te bevorderen, maar tegelijkertijd volop doorgaat met het (fiscaal) stimuleren van vervuilende activiteiten. Dat is niet alleen dweilen met de kraan open, het is een schoffering van de hardwerkende belastingbetaler. Om een leefbare aarde door te geven aan jongeren en toekomstige generaties moeten fossiele brandstoffen worden uitgefaseerd. Dat kan echter alleen als de subsidies (belastingvoordelen en -vrijstellingen) die deze in stand houden ook afgebouwd worden. Zo versnellen we de energietransitie en maken we miljarden vrij voor essentiële investeringen in koopkracht en de opbouw van de economie van morgen.

De economie van de toekomst: geef duurzame alternatieven de kans om te bloeien

In de wereld is momenteel een fikse concurrentiestrijd gaande om de productie van duurzame technieken als batterijen, zonnepanelen en elektrische auto's. Als Nederland deze slag niet wil verliezen, moeten perverse fiscale prikkels voor fossiele energie, zo snel mogelijk worden ingeruild voor positieve fiscale prikkels voor groene innovaties en investeringen. Zo creëren we een gunstig vestigingsklimaat voor duurzame en circulaire bedrijven, in plaats van dat we door blijven gaan met het faciliteren van fossiele giganten zonder duurzaam toekomstperspectief. Ondernemers van de toekomst krijgen nu geen eerlijke kans, doordat ze niet kunnen opboksen tegen concurrenten die fossiele subsidies ontvangen². Zo belemmeren fossiele subsidies de bloei van de nieuwe economie. Nederland zou moeten inzetten op een duurzaam vestigingsklimaat. Door actief een concurrentievoordeel op het gebied van duurzaamheid en circulariteit na te streven en op basis van heldere keuzes economisch beleid te voeren dat duurzame en circulaire innovaties de ruimte geeft om te bloeien. Zo investeren we in banen en zaden we jongeren niet op met een economie zonder toekomstperspectief. Een veelgenoemd argument tegen de afbouw van fossiele subsidies is dat de afbouw van fossiele subsidies tot verplaatsing van industriële productie naar het buitenland leidt - het zogeheten weggleffect. Hoe reëel dit risico daadwerkelijk is, verschilt per sector en is onderwerp van discussie. Zo concludeert het Centraal Planbureau dat klimaatbeleid bedrijven nauwelijks schaadt doordat ondernemers er vanwege hoge kapitaalkosten simpelweg voor kiezen om hun bedrijfsvoering aan te passen, in plaats van hun bedrijf verplaatsen naar landen met

---

¹ Klimaatnota (2023)

² [Onderzoek positieve impact afschaffing fossiele subsidies | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#)

minder streng klimaatbeleid³. Andere studies laten zien dat er zelfs bij een veel strenger klimaatbeleid geen bewijs is voor 'volledige weglekeffecten' - een fenomeen waarbij de nationale uitstoot als gevolg van beleid daalt, maar de mondiale uitstoot niet⁴. Dit is dus geen excuus om op nationaal niveau stil te zitten. Wel is het belangrijk om ook op internationale samenwerking in te zetten. Zo zou Nederland het voortouw moeten nemen om een coalitie te smeden om achterhaalde verdragen aan te passen die het belasten van fossiele brandstoffen verbieden, zoals het Verdrag van Chicago (kerosine) en de Akte van Mannheim (scheepvaartbrandstoffen).

Klimaatrechtvaardigheid als leidraad

Fossiele multinationals ontvangen momenteel bakken met subsidies, terwijl veel van deze bedrijven door de jaren heen enorme winsten hebben behaald. Daarbij zien we dat deze winsten vaak niet worden gebruikt voor verduurzaming, maar uiteindelijk in de zakken van aandeelhouders en directieleden belanden.⁵ Voor jongeren is dit ronduit frustrerend. Fossiele subsidies voelen voor ons als een dubbele streek; ons belastinggeld gaat niet naar de economie van de toekomst, maar naar het subsidiëren van een doodlopende sector en dan moet onze generatie ook nog opdraaien voor de rekening van de klimaatschade die daardoor wordt veroorzaakt. Een eerlijkere verdeling van kosten is daarom belangrijk voor het algehele draagvlak van klimaatbeleid.⁶ Daarbij zijn we ons ervan bewust dat het afbouwen van fossiele subsidies ertoe kan leiden dat bedrijven hogere kosten doorberekenen aan de consument. Daarom pleiten wij voor een aanpak waarin de maatschappelijke effecten van afschaffing per fossiele subsidie in kaart zijn gebracht en afbouw gepaard gaat met flankerend beleid om de koopkracht van huishoudens op peil te houden. Daarbij verdienen gerichte maatregelen voor lage- en middeninkomens de voorkeur boven generieke steun. Op deze manier vindt de afbouw van fossiele subsidies op een rechtvaardige manier plaats en leidt afbouw niet tot verdere financiële onzekerheid voor huishoudens met een kleine portemonnee. Het klimaatverhaal is een sociaal verhaal en hoort ook zo behandeld te worden.

Fossiele subsidies snel, slim en rechtvaardig afbouwen

Fossiele subsidies stammen uit een tijd dat de gevolgen van het verbranden van fossiele brandstoffen nog grotendeels onbekend waren, mensen niet nadachten waar de stroom uit het stopcontact precies vandaan kwam en bedrijven werden gelokt met fiscale kortingen en spotgoedkoop gas uit Groningen. Nu de tijden rigoureuus zijn veranderd, is het onvermijdelijk dat er afscheid moet worden genomen van fossiele brandstoffen en - al eerder - van fiscale regelingen die het gebruik daarvan in stand houden. Wij pleiten daarom voor een afbouwpad voor fossiele subsidies dat snel, slim én rechtvaardig is. Snel door een tempo te kiezen dat recht doet aan de urgentie van de klimaatcrisis. Slim door waar dat nodig is Europese en internationale coalities te smeden om fossiele subsidies gezamenlijk af te bouwen. Rechtvaardig door maatregelen te treffen zodat iedereen de afbouw van fossiele subsidies financieel mee kan maken.

---

³ [Discussion Paper 445 'Carbon costs and industrial firm performance: Evidence from international microdata' | CPB.nl](#)

⁴ [Zowel ontkennen als opblazen weglek helpt niet bij afbouw fossiele subsidies - ESB](#)

⁵ [Rapport: Hun winst, ons verlies — Milieudefensie](#)

⁶ [Rechtvaardigheid in klimaatbeleid. Over de verdeling van klimaatkosten | Rapport | WRR](#)